

RETTLEIAR FOR EIN

TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

TRYGG TRAFIKK

KOMMUNE S. 4

BARNEHAGE S. 6

SKULE S. 9

INNHALD

- 3 > Trafikksikker kommune
– systematisk arbeid for eit tryggare lokalmiljø
- 5 > Kriterium for kommunen
- 6 > Kriterium for barnehagane
- 9 > Kriterium for skulene
- 10 > Kriterium for teknisk avdeling
- 10 > Kriterium for planavdelinga
- 11 > Kriterium for kulturavdelinga
- 11 > Kriterium for kommunelegen
- 11 > Kriterium for helsestasjonane
- 12 > Frå avtale til godkjenning – forslag til prosess
- 13 > Godkjenning av Trafikksikker kommune
- 14 > Utdrag frå aktuelle lover og forskrifter

Folk bur og ferdast i kommunane; der skjer òg trafikkkulykkene. Trafikksikker kommune skal bevisstgjere og begeistre, men først og fremst bidra til å førebygge ulykker og redde liv.

Mangeårig ordførar i Nord-Fron kommune, tidlegare leiar av KS og fylkespolitikar i Oppland, Gunnar Tore Stenseng.

TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

– *systematisk arbeid for eit tryggare lokalmiljø*

Godt trafikktryggleiksarbeid bidreg til å gi kommunen godt omdømme, færre skadar og nøgde innbyggjarar.

Då Stortinget behandla NTP 2014–2023, blei det vedteke eit etappemål om å halvere talet på drepne og hardt skadde i vegtrafikken til maksimalt 500 innan 2024. Arbeidet inngår i regjeringa sitt vedtak om at trafikktryggleiksarbeidet skal baserast på ein visjon om at ein ikkje skal ha ulykker med drepne og hardt skadde i vegtrafikken – nullvisjonen.

Trafikktryggleiksarbeidet er avhengig av ein brei og samla innsats der fleire sektorar er involverte for å førebyggje og redusere trafikkulykker (jf. st.meld. 16, 2008–2009). Samferdselsdepartementet har peikt på ansvaret til kommunane for å arbeide for trafikktryggleik, som blir rekna som avgjerande for at ein skal nå nasjonale mål om reduksjon i talet på drepne og hardt skadde.

Kommunen er ein viktig aktør i trafikktryggleiksarbeidet. Som vegeigar, barnehage- og skuleeigar, arbeidsgivar, kjøpar av transporttenester og ansvarleg for helse og trivselen til innbyggjarane har kommunen eit stort ansvar for å førebyggje ulykker. Gjennom lover og forskrifter har kommunen plikt til å drive med systematisk ulykkesførebyggjande arbeid i alle sektorar.

For å lykkast må alle dei kommunale etatane involverast i arbeidet og den enkelte etatsleiaren ta sitt delansvar. Arbeidet må forankrast i den politiske og administrative leiinga.

Trygg Trafikk har utarbeidd kriterium for ein trafikk sikker kommune. I løpet av perioden 2014–2017 vil dei fleste fylkeskommunane leggje konseptet Trafikk sikker kommune til grunn når dei stimulerer kommunane til å arbeide systematisk med trafikktryggleik.

Trafikk sikker kommune byggjer på ei godkjenningssordning. At ein blir godkjend, betyr ikkje at det ikkje lenger vil skje trafikkulykker, men godkjenninga er eit kvalitetsstempel for godt, målbevisst og samordna arbeid med trafikktryggleik.

På nettsida www.traffiksikkerkommune.no finn du meir informasjon om kriteria, fleire gode døme og dei ulike lovene og forskriftene som omhandlar kommunen sitt ansvar for trafikktryggleik.

“

Denne brosjyren er eit nyttig og oversiktleg hjelpemiddel i det kommunale arbeidet med trafikktryggleik.

*Rådmann Rolf Kåre Jensen,
Bodø kommune*

KRITERIUM FOR KOMMUNEN

- ✓ Kommunen har forankra ansvaret for trafikktryggleiksarbeidet hos ordføraren og rådmannen. Den enkelte etatsleiaren kan ha delansvar.
- ✓ Kommunen har eit utval som har ansvar for trafikktryggleik.
- ✓ Kommunen har innarbeidd trafikktryggleik i HMS-/internkontrollsystemet sitt. Det inneheld reglar for reiser og transport i regi av kommunen og reglar ved kjøp av transporttenester.
- ✓ Trafikktryggleik er eit årleg tema i arbeidsmiljøutvalet (AMU) til kommunen.
- ✓ Kommunen har oppdatert oversikt over trafikkulykker og trafikkuhell (materiellskadar) i kommunen.
- ✓ Trafikktryggleik er ein del av folkehelsearbeidet til kommunen.
- ✓ Kommunen har ein trafikktryggleiksplan. Planen har rullerings- og rapporteringsrutinar. Inkludert i planen er både trafikantretta og fysiske tiltak.
- ✓ Kommunen har eit godt system for å behandle søknader om skyss på grunn av særleg farleg skuleveg.
- ✓ Kommunen har oppfylt kriteria for den enkelte sektoren.

Ein kommune som ønskjer å bli godkjend, må ha oppfylt alle kriteria.

I tillegg må følgjande kunne leggast fram skriftleg:

- Dokumentasjon frå rådmannen på at alle kriteria er oppfylte
- Trafikktryggleiksplanen til kommunen
- Retningslinjer for dei tilsette sin ferdsel i trafikken (i teneste)
- Rutinar for kjøp av transporttenester
- Dokumentasjon frå barnehagane (sjå krav til dokumentasjon under barnehage, side 6)
- Dokumentasjon frå skulane (sjå krav til dokumentasjon under skule, side 9)
- Dokumentasjon frå teknisk avdeling (sjå krav til dokumentasjon i eige kapittel, side 10)
- Dokumentasjon frå planavdelinga (sjå krav til dokumentasjon i eige kapittel, side 10)
- Dokumentasjon frå kulturavdelinga (sjå krav til dokumentasjon i eige kapittel, side 11)
- Dokumentasjon frå kommunelegen (sjå krav til dokumentasjon i eige kapittel, side 11)
- Dokumentasjon frå helsestasjonane (sjå krav til dokumentasjon i eige kapittel, side 11)

All dokumentasjon (samla) må vere send elektronisk til distriktsleiaren til Trygg Trafikk minst tre veker før det avtalte godkjenningsmøtet (sjå rutinar for godkjenning, side 13).

KRITERIUM FOR BARNEHAGENE

Trafikktryggleik i barnehagen

- ✓ Trafikkopplæringa til barnehagen blir integrert som ein del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og blir nedfelt i årsplanen til barnehagen.
- ✓ Barnehagen stiller krav til busselskap og drosjar om belte og trafikksikker åtfærd når han kjøper transporttenester.
- ✓ Dei tilsette i barnehagen kjenner rutinane for handtering av uventa faresituasjonar og hendingar på turar.
- ✓ Barnehagen har utarbeidd rutinar for å vareta tryggleiken på turar til fots og med bil eller kollektivtransport.

Trafikkopplæringa i barnehagen

- ✓ Barna lærer trafikkreglane for fotgjengarar.
- ✓ Barna lærer å bruke sansane sine i trafikken.
- ✓ Barna lærer å bruke bilbelte, sykkelhjelm og refleks.

Samarbeid mellom barnehage og heim

- ✓ Barnehagen har rutinar for å vareta tryggleiken til barna ved parkeringsplassen og porten til barnehagen. Desse rutinane blir gjennomgått årleg med foreldre og tilsette.
- ✓ Barnehagen oppfordrar foreldra til å sikre barna på veg til og frå barnehagen.
- ✓ Trafikktryggleik og trafikkopplæring er årlege tema på foreldremøte.

For å bli godkjend må barnehagen leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg stadfesting frå styraren på at alle kriteria er oppfylte
- Årsplan der trafikk er integrert
- Rutinar for turar til fots og med bil eller kollektivtransport
- Oversikt som viser at trafikk er eit tema på foreldremøte

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til oppvekstsjefen/barnehagesjefen i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

“

Kriteria for Trafikksikker barnehage har vore nyttige for oss når vi har skulla kontrollere kvaliteten på trafikksikkerhetsarbeidet vårt.

Anne Gundersen, styrar i Furunabben barnehage, Våler kommune (den første trafikksikre barnehagen i landet)

“

Anerkjenninga vi fekk ved å bli godkjend som Trafikksikker skule, har vore med på å gjere skuleleiinga bevisst på kor viktig det er å ha eit samordna trafikktryggleiksarbeid.

Rektor Astrid Aase Hodneland,
Sunde skule, Stavanger
kommune første trafikksikre
skulen i landet)

KRITERIUM FOR SKULE

Trafikktryggleik i skulen generelt

- ✓ Skulen gir, i samarbeid med FAU, tilrådingar til føresette om sykling til skulen.
- ✓ Skulen har utarbeidd rutinar for å vareta tryggleiken på turar til fots, på sykkel, i bil og med kollektivtransport i regi av skulen.
- ✓ Skulen har gode rutinar for å sikre at dei tilsette følgjer planane.

Trafikkopplæringa i skulen

- ✓ Skulen har integrert trafikkopplæring i den lokale læreplanen/årsplanen i tråd med kompetansemåla i Kunnskapsløftet.

Samarbeid mellom skule og heim

- ✓ Skulen sin læreplan for trafikk er årleg tema på foreldremøte.
- ✓ Foreldra blir involverte i trafikktryggleiksarbeidet til skulen, til dømes gjennom foreldrearbeidsutvalet (FAU).

For å bli godkjend må skulen leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg stadfesting frå rektor på at alle kriteria er oppfylte
- Årsplan der trafikk er integrert
- Rutinar for turar til fots og med sykkel, bil og kollektivtransport
- Oversikt som viser at trafikk er eit tema på foreldremøte

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til oppvekstsjefen i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

KRITERIUM FOR **TEKNISK AVDELING**

- ✓ Kommunen har utarbeidd prioriteringsliste for fysiske trafikktryggleikstiltak på kommunal veg.
- ✓ Kommunen har utarbeidd prioriteringsliste for trafikktryggleikstiltak på fylkes- og riksveg.
- ✓ Kommunen har rutinar for å søkje fylkeskommunale midlar til fysiske trafikktryggleikstiltak.
- ✓ Kommunen har rutinar for å rydde snø og vegetasjon på skulevegar.
- ✓ Kommunen har rutinar for å kvalitetssikre trafikktryggleiken i samband med anleggsverksemd i kommunen.
- ✓ Kommunen har utarbeidd rutinar for å handtere innspel på trafikktryggleikstiltak frå andre etatar, organisasjonar og publikum.

For å bli godkjend må teknisk avdeling leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg stadfesting frå einingsleiaren på at alle kriteria er oppfylte
- Skriftlege rutinar for korleis trafikktryggleiken blir vareteken i samband med kommunal drift av og vedlikehald på vegnettet

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til sektorleiaren i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

KRITERIUM FOR **PLANAVDELINGA**

- ✓ Trafikktryggleik skal vurderast og vektleggjast for alle nye byggjeområde ved utarbeiding av kommuneplanens arealdel.
- ✓ Trafikktryggleik skal vurderast og vektleggjast når reguleringsplanar blir behandla.

For å bli godkjend må planavdelinga leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftlege rutinar for korleis trafikktryggleiken blir vareteken i arbeidet med kommuneplanens arealdel og ved behandling av reguleringsplanar

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til sektorleiaren i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

KRITERIUM FOR KULTURAVDELINGA

- ✓ Kommunen stimulerer frivillige lag og foreiningar til å innarbeide retningslinjer for sikker transport innanfor eiga verksemd.

For å bli godkjend må kulturavdelinga leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg oversikt over korleis kommunen skal påverke lag og foreiningar til å integrere trafikktryggleik i verksemda

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til sektorleiaren i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

KRITERIUM FOR KOMMUNELEGEN

- ✓ Kommunelegen er kjend med trafikktryggleiksarbeidet til kommunen.
- ✓ Kommunelegen medverkar til at fastlegane i kommunen har god nok kjennskap til vegtrafikklova § 34 og korleis ein kan bruke den til å redusere risikoen for trafikkulykker.

For å bli godkjend må kommunelegen leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg dokumentasjon på korleis kommunelegen medverkar til at fastlegane får god nok kjennskap til vegtrafikklova § 34

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til sektorleiaren i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

KRITERIUM FOR HELSESTASJONANE

- ✓ Helsestasjonane har utarbeidd dokumentasjon for når og korleis trafikktryggleik blir integrert i møte med foreldre og barn.

For å bli godkjend må helsestasjonane leggje fram følgjande dokumentasjon elektronisk:

- Skriftleg oversikt over korleis helsestasjonane integrerer trafikktryggleik i arbeidet sitt

Dokumentasjonen skal sendast elektronisk til sektorleiaren i kommunen og til koordinatoren for Trafikksikker kommune i kommunen.

FRÅ AVTALE TIL GODKJENNING

– forslag til prosess (i samarbeid med Trygg Trafikk)

1 (2.)

Inngå
intensjonsavtale med
ordfører/rådmann

2 (1.)

Møte med
leiargruppa i
kommunen

3

Kommunen peiker ut
ein kontaktperson/
koordinator

4

Arbeidsmøte/workshops. Separate møte med dei ulike sektorane:

Barnehage (styrar / pedagogisk leiar)	2-4 timer
Skule (rektor/undervisningsinspektør)	2-4 timer
Helse (leiande helsesøster)	1-2 timer
Teknisk/plan (einingsleiar)	1 time
HR/administrasjon (einingsleiar)	1 time
Kultur (einingsleiar)	1 time

5

Arbeidsperiode der dei enkelte
sektorane innarbeider kriteria og utarbeider
nødvendig dokumentasjon

6

Godkjenning

GODKJENNING AV TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

Det er eit team frå Trygg Trafikk som står for godkjenninga. Godkjenningsteamet blir sett saman av prosjektleiaren for Trafikksikker kommune i samarbeid med distriktsleiaren for Trygg Trafikk og eventuelt ein representant for fylkeskommunen.

Før godkjenninga

Når kommunen har oppfylt alle kriteria og dokumentasjonen ligg føre, avtaler koordinatoren i kommunen og distriktsleiaren for Trygg Trafikk den praktiske gjennomføringa av dagen for den formelle godkjenninga.

Nødvendig dokumentasjon skal liggje føre og vere send til Trygg Trafikk minst tre veker før godkjenningdagen. Dersom dokumentasjonen ikkje er tilfredsstillande, blir godkjenninga utsett.

Gjennomføring av godkjenningdag

Det bør avsettes fire timer til følgende møter:

1. Leiargruppa i kommunen (etatsleiarar og rådmann)
2. Tilsette ved valde etatar/avdelingar – minst tre avdelingar
3. På slutten av dagen skal godkjenningsteamet møte leiargruppa og dei andre som er blitt intervjuet, for ei oppsummering i plenum. Alle tilbakemeldingar blir knytte opp mot kriteria i Trafikksikker kommune.

Kommuneleiinga får ein skriftleg rapport etter besøket. Eventuelle avvik må lukkast innan tre månader.

Kategoriar for tilbakemelding

A. GODKJEND

- Styrke : Smart måte å jobbe på, eit førebilete for andre
Forbetring : Eit område det er mogleg å bli betre på

B. BETINGET GODKJENNING

- Styrke : Smart måte å jobbe på, eit førebilete for andre
Forbetring : Eit område det er mogleg å bli betre på
Avvik : Mangel på oppfylte krav, korreksjon er nødvendig før endeleg godkjenning

Varigheit

Godkjenninga gjeld i tre år.

UTDRAG FRÅ AKTUELLE LOVER OG FORSKRIFTER:

FOLKEHELSELOVA

§ 4. Kommunens ansvar for folkehelsearbeid

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivare tatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

§ 5. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig etter §§ 20 og 25,
- kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og
- kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om krav til kommunens oversikt.

§ 6. Mål og planlegging

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

§ 7. Folkehelseiltak

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom

Rådmannen er kommunens øverste leder og har ansvar for alle kommunalt ansatte.

FORSKRIFT OM SYSTEMATISK HELSE-, MILJØ OG SIKKERHETSARBEID I VIRKSOMHETER (Internkontrollforskriften)

§ 1. Formål

Gjennom krav om systematisk gjennomføring av tiltak, skal denne forskrift fremme et forbedringsarbeid i virksomhetene innen

- arbeidsmiljø og sikkerhet
- forebygging av helseskade eller miljøforstyrrelser fra produkter eller forbrukertjenester
- vern av det ytre miljø mot forurensning og en bedre behandling av avfall slik at målene i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen oppnås

RAMMEPLAN FRÅ BARNEHAGENE FRA KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Kap. 3 – fagområde: «Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder». Vidare i kap. 3.6 Nærmiljø og samfunn:

«Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.»

FORSKRIFT OM MILJØRETTET HELSEVERN I BARNEHAGER OG SKOLER M.V.

Kapittel 2 og 3

Ifølge forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler skal barnehagar og skular drivast slik at ein førebyggjer skadar og ulykker. I handbøker for internkontrollsystem er trafikk ofte ikkje nemnt. Derfor må verksemdsleiarar sjølve sørge for at trafikktryggleik inngår som ein naturleg del av HMS-arbeidet i barnehagar og skular.

§ 2-4 Ansvar og internkontroll

§ 3-14 Sikkerhet og helsemessig beredskap

LÆREPLANVERKET FOR KUNNSKAPSLØFTET

Inneheld kunnskapsmål om trafikk etter 4., 7. og 10. trinn.

Kompetansemål etter 4. trinn:

- Eleven skal kunne følge trafikkreglar for fotgjengarar og syklistar.

Kompetansemål etter 7. trinn:

- Eleven skal kunne praktisere trygg bruk av sykkel som framkomstmiddel.

Kompetansemål etter 10. trinn:

Eleven skal kunne

- gjere greie for korleis trafikktryggleiksutstyr hindrar og minskar skadar ved uhell og ulykker
- gjere greie for omgrepa fart og akselerasjon, måle storleikane med enkle hjelpemiddel og gi døme på korleis kraft er knytt til akselerasjon
- gjennomføre forsøk med lys, syn og fargar og beskrive og forklare resultatata gjere greie for korleis bruk av rusmiddel kan føre til helseskadar, og drøfte korleis den enkelte og samfunnet kan førebyggje helseskadane

MEIR INFORMASJON OG GODE DØME FINN DU PÅ
www.trafikksikkerkommune.no

**HORDALAND
FYLKESKOMMUNE**

